

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3To/10/2018
Identifikačné číslo spisu:	9515100005
Dátum vydania rozhodnutia:	20.03.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:9515100005.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela na verejnom zasadnutí konanom 20. marca 2019 v Bratislave, v trestnej veci obžalovaného PaedDr. N. I., PhD., pre prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, o odvolaní obžalovaného PaedDr. N. I., PhD., proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu Pezinok, sp. zn. PK-1T/1/2015 z 23. apríla 2018, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. f), ods. 3 Trestného poriadku z r u š u j e sa napadnutý rozsudok vo výroku o náhrade škody. Výrok o vine a treste ostáva nedotknutý.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd Pezinok (ďalej aj len „špecializovaný trestný súd" alebo „súd prvého stupňa") rozsudkom z 23. apríla 2018, sp. zn. PK - 1T 1/2015 uznal obžalovaného PaedDr. N. I., PhD. (ďalej len „obžalovaný") vinným zo spáchania prečinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že

- po zaslaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok dňa 21. decembra 2009 a po podpísaní Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku číslo XXX/XXXX-IZ-X.X/V dňa 21. júna 2010 v L. s následnými dodatkami (ďalej aj „Zmluva o NFP") s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Špitálska 4,6,8, 816 43 Bratislava za prijímateľa K. - V. n.o., 042 66 L., U. G. G. X, na financovanie projektu s názvom R., kód R. s miestom realizácie projektu v L. v celkovej výške výdavkov 95 317,20 eur, získal k 1. marcu 2012 na fiktívne deklarované, ale v skutočnosti nezrealizované školenia, ktoré sa mali uskutočniť od októbra 2010 do marca 2011 v L. s plánovaným lektorom doc. PhDr. F. M. , PhD, na základe Prikaznej zmluvy z 1. októbra 2010, spolu sumu vo výške najmenej 7.761,09 eur, predstavujúcu priame výdavky na tieto školenia uplatnené : V žiadosti o platbu číslo 27120130288202, súčasťou ktorej bola Faktúra č. FA1090163 zo dňa 4. októbra 2010 v sume 924,59 eur, deklarujúca prenájom priestorov - D., za mesiac október 2010, Faktúra č. VF-1008006 zo dňa 13. augusta 2010 v sume 999,60 eur za nákup multifunkčného zariadenia HP Color Laser Jet CM2320fxi MFP printer, LAN, Faktúra č. VF-1008006 zo dňa 13. augusta 2010 v sume 1 642,20 eur za nákup dataprojektora

DELL DLP Projektor 1610HD, WXGA 1280x800, USB, HDMI, V žiadosti o platbu číslo 27120130288203, súčasťou ktorej bola Faktúra č. FA1090171 zo dňa 2. novembra 2010 v sume 924,59 eur, deklarujúca prenájom priestorov - D., za mesiac november 2010, Faktúra č. VF-1010002 zo dňa 20. októbra 2010 v sume 910,35 eur za nákup 3 ks stolov kancelárskych, Faktúra č. VF-1010002 zo dňa 20. októbra 2010 v sume 495,04 eur za nákup 8 ks stoličiek, V žiadosti o platbu číslo 27120130288205, súčasťou ktorej bola Faktúra č. 110100068 zo dňa 11. marca 2011 v sume 932,36 eur, deklarujúca prenájom priestorov - D., za mesiac marec 2011, V žiadosti o platbu číslo 27120130288206, súčasťou ktorej bola Faktúra č. 110100057 zo dňa 2. februára 2011 v sume 932,36 eur, deklarujúca prenájom priestorov - D., za mesiac február 2011, pričom takýmto konaním zo strany PaedDr. N. I., PhD., došlo k porušeniu bodu 3.1 Zmluvy o NFP, článku 9 ods. 2, 4 písm. h) Všeobecných zmluvných podmienok k Zmluve o poskytnutí NFP a § 19 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. v platnom znení o rozpočtových pravidlách verejnej správy, čím Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Špitálska 4,6,8, 816 43 Bratislava spôsobil škodu vo výške najmenej 6 596,93 eur, zodpovedajúcej 85 %, poskytnutej z Európskeho sociálneho fondu.

Za to bol obžalovanému uložený podľa § 261 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, s poukazom na § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 1 (jeden) rok.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu súd výkon trestu podmienenečne odložil.

Podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil skúšobnú dobu na 1 (jeden) rok.

Podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona mu uložil peňažný trest vo výmere 500 eur.

Podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona ustanovil pre prípad, že by výkon peňažného trestu bol úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) mesiac.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obžalovanému PaedDr. N. I., PhD. povinnosť nahradiť poškodenému Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Špitálska 4,6,8, 816 43 Bratislava, IČO: 681156, škodu vo výške 6 596,93 eur.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol obžalovaný vo výrokoch o vine, uloženom treste, o náhrade škody a konaní, ktoré rozsudku predchádzalo v zápisnici o hlavnom pojednávaní (23. apríla 2018), ktoré písomne prostredníctvom obhajcu JUDr. Dušana Kolesára odôvodnil 9. augusta 2018. Obžalovaný uviedol, že Špecializovaný trestný súd už raz v tejto veci rozhodol rozsudkom z 29. apríla 2015, proti ktorému obžalovaný podal odvolanie. Odvolací súd pod sp. zn. 4To/8/2015 predmetný rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Obžalovaný s výrokom o vine a tým aj s uloženým trestom nesúhlasí, pretože z vykonaného dokazovania nemožno jednoznačne ustáliť, že sa dopustil takého protiprávneho konania, ktoré mu je kladené za vinu. Súd prvého stupňa dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a v odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami preukázanými na hlavnom pojednávaní. V tejto súvislosti obžalovaný poukazuje na záverečnú reč obhajcu. Súd prvého stupňa spoločne s obžalobou sa sústredili na dokazovanie skutočností o vykonaní školení, ktoré mali byť jednou z plánovaných aktivít projektu „Budovanie spoločnej cesty“. Súd mal za preukázané, že obžalovaný získal ku dňu 1. marca 2012 na fiktívne deklarované, ale v skutočnosti nezrealizované školenia, ktoré sa mali uskutočniť od októbra 2010 do marca 2011 v L. s plánovaným lektorom Doc. F. M., na základe Príkaznej zmluvy zo dňa 1. októbra 2010, spolu sumu vo výške najmenej 7 761,09 eur, predstavujúcu priame výdavky na tieto školenia uplatnené, pričom takýmto konaním zo strany obžalovaného došlo k porušeniu bodu 3.1 Zmluvy o NFP a ustanovenia § 19 ods. 3 zákona č. 523/2004 Z. z. v platnom znení o rozpočtových pravidlách verejnej správy, čím Ministerstvu práce sociálnych vecí a rodiny SR mal spôsobiť škodu vo výške 6 596,93 eur. Z vykonaného dokazovania bolo však preukázané že školenia sa riadne uskutočnili, čo potvrdili vypočutí svedkovia a Mesto Košice. Súd prvého stupňa zamieňal pojem priame výdavky na školenia s priamymi výdavkami na iné schválené a realizované aktivity projektu. V bode 3.1 Zmluvy o NFP sa riešia celkové oprávnené výdavky projektu, ktoré prekročené neboli. Ďalej sa rieši povinnosť poskytovateľa NFP a spolufinancovanie. Všetko v tomto bode bolo preukázateľne v poriadku a porušené nič nebolo, teda na základe uvedeného nemožno zakladať trestnoprávnu zodpovednosť. Obžalovanému nie je ani zrejmé, akým spôsobom porušil čl. 9 ods. 2.4 písm. h) Všeobecných zmluvných podmienok k zmluve o NFP, nakoľko v predmetnom článku sa len definuje, čo sa považuje za podstatné porušenie zmluvy a toto ustanovenie nezakladá žiadnu povinnosť zo strany obžalovaného. Podľa výroku rozsudku

malo dôjsť k porušeniu ustanovenia § 19 ods. 3 zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Podľa názoru obžalovaného k takémuto porušeniu nedošlo a keby aj došlo, nezakladá to trestnoprávnu zodpovednosť. Obžalovaný opätovne poukazuje na časové vymedzenie skutku, nakoľko vo výroku rozsudku sa uvádza: "získal ku dňu 1. marca 2012...", pričom v tom čase už nebol štatutárom občianskeho združenia a nemal žiadny dosah na realizáciu projektu. Podľa § 2 ods. 1 Trestného poriadku nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon. Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Odvolací súd vo svojom uznesení (z 31. januára 2018, sp. zn. 4To/8/2015) vyslovil, že v prípade, ak pri objasňovaní skutkového stavu vzniknú dôvodné pochybnosti, ktoré nie je možné odstrániť ani dodatočne vykonaným dokazovaním, je potrebné pri rešpektovaní zásady in dubio pro reo pristúpiť k prijatiu oslobodzujúceho rozhodnutia a konštatovať, že obžaloba dôkazné bremeno neunesla. V prípade, že súd sa uvedenými zásadami neriadi, je takéto rozhodnutie arbitrárne a svojvoľné. Napadnutý rozsudok nie je opätovne riadne odôvodnený a tým je nepresvedčivý. Obžalovaný v dovolaní ďalej cituje § 261 ods. 1 Trestného zákona, jeho objektívnu a subjektívnu stránku. Z rozsudku nie je dostatočne zrejmé, z čoho súd pri svojich úvahách vychádzal, keď konštatoval, že obžalovaný naplnil všetky znaky prečinu podľa citovaného ustanovenia a to najmä z hľadiska objektívnej stránky. Nebolo preukázané, že obžalovaný riadiacemu orgánu predkladal prezenčné listiny, ktoré mali deklarovať neuskutočnené školenia. Naopak, bolo preukázané, že obžalovaný takéto listiny nepredkladal. Ani doplnením dokazovania prvostupňovým súdom sa dôkazná situácia nezmenila v neprospech obžalovaného. Svedok Mgr. B. T. nevedel presne určiť o aké prezenčné listiny v jeho prípade išlo, videl len jednu listinu. Obžalovaný mu žiadne listiny osobne neodovzdával. Svedok sa nevedel vyjadriť, ktoré z prezenčných listín (menovite) vykazovali vytýkané nedostatky. Svedok JUDr. Q. R. vo svojom výsluchu z 11. apríla 2018 vypovedal v prospech obžalovaného, pričom súd si osvojil iné závery. Naďalej sa nepodarilo preukázať o aké prezenčné listiny išlo pri kontrole z 18. júla 2011, ktoré boli podľa všetkého správne. Nebola preto opätovne vyvrátená obhajoba obžalovaného, že školenia prebehli a vykonal ich obžalovaný sám. Projekt ani školenia neboli viazané výlučne na osobu F. M. a ani výlučne na príkaznú zmluvu. Súd prvého stupňa sa nevysporiadal s tým, či konanie obžalovaného viedlo a či mohlo viesť k následku, t. j. či svojim konaním umožnil obžalovaný spôsobenie sprenevery, teda neoprávneného odčerpania prostriedkov (tento následok nevyplýva ani zo skutkovej vety) a vznik škody, ani s tým, či existovala príčinná súvislosť medzi konaním a následkom. Obsah zdôvodnenia rozhodnutia už bol odvolacím súdom súdu prvého stupňa vytýkaný a napriek tomu sa prvostupňový súd uchýlil k rovnakému nedostatočnému odôvodneniu aj v otázke naplnenia subjektívnej stránky tohto prečinu iba tým, že obžalovaný nemal vedieť logicky vysvetliť prečo si zabezpečoval pri svojej pedagogickej činnosti v zamestnaní na Univerzite Komenského v Bratislave prezenčné listiny podpisovaním svojich študentov. Táto skutočnosť je absolútne irelevantná vo vzťahu k posudzovanému skutku, ale aj z dôvodu, že takéto prezenčné listiny obžalovaný nikdy nepredložil k žiadosti alebo zúčtovaniu platby smerom k riadiacemu orgánu. Tým nebol preukázaný ani úmysel (subjektívna stránka), či už vo vzťahu ku konaniu alebo k jeho následku vrátane spôsobenej škody. Vo vzťahu k subjektívnej stránke obžalovaný uvádza, že sa dvakrát v rámci realizačnej fázy projektu snažil o pozastavenie projektu podaním žiadosti, avšak tejto žiadosti nebolo zo strany poskytovateľa vyhovie. S touto skutočnosťou sa pri dokazovaní úmyslu súd prvého stupňa nevysporiadal. Pokiaľ ide o samotný pojem nesprávny doklad, zo znenia skutkovej vety ani z napadnutého rozsudku nie je jednoznačné, či nesprávnym dokladom mali byť len prezenčné listiny alebo aj príkazná zmluva, a to aj napriek tomu, že súd prvého stupňa konštatoval, že podpis na príkaznej zmluve nie je falšovaný. Ak ním mali byť prezenčné listiny, tieto v skutkovej vete nefigurujú a nie sú v nej ani v napadnutom rozsudku, špecifikované a presne označené. Ak nesprávnym dokladom mala byť príkazná zmluva, nie je zrejmé z akého dôvodu absentuje i tu príčinná súvislosť medzi jej predložením a vyplatením finančných prostriedkov, zvlášť vtedy, keď lektorské nebolo nikdy účtované. Obžalovaný nesúhlasí s výpočtom spôsobenej škody a ani so škodou ako takou. Podľa názoru obžalovaného nebola spôsobená žiadna škoda. V rozpore so Zmluvou o NFP si súd prvého stupňa osvojil nesprávne skutkové zistenia a to najmä vo vzťahu k priamym výdavkom na jednotlivé aktivity projektu. V Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. XXX/XXXX-B.-X.X/V z 21. júna 2010 (Zmluva o NFP) je jasne definované, čo sa považuje za priame výdavky na školenia a čo za priame výdavky na iné aktivity projektu. Súčasťou zmluvy je aj schválený rozpočet na jednotlivé aktivity. Predmetná zmluva je

súčasťou spisu, jej obsah bol v rámci dokazovania známy aj v prípravnom konaní a aj napriek tomu v preukázateľnom rozpore s ňou prokurátor ÚŠP a rovnako súd prvého stupňa označil za priame výdavky na školenia aj výdavky: fa. č. VF-1008006 z 13. augusta 2010 v sume 999,60 eur za nákup multifunkčného zariadenia HP Color Laserjet a v sume 1 642,20 eur za nákup dataprojektora DELL DLP Projektor 161HD a fa. č. VF-1010002 z 20. októbra 2010 v sume 910,35 eur za nákup 3 ks stolov kancelárskych a v sume 495,04 eur za nákup 8 ks. stoličiek. V tejto súvislosti obžalovaný poukázal na bod Ad 3) záverečnej reči obhajcu z 29. apríla 2015. Prokurátor ÚŠP a ani súd prvého stupňa sa jednoznačne dostatočne nezaoberali obsahom predmetnej zmluvy, alebo uvedené skutočnosti opomenuli, čím sa nezákonne zvýšila spôsobená škoda, ktorá je zároveň kvalifikačným znakom stíhaného trestného činu. Priamymi výdavkami použitými výhradne na školenia v tomto prípade by boli náklady na prenájom priestorov na D. ulici v L.. V zmysle § 261 ods. 1 Trestného zákona je trestné použitie prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenských na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožnenie sprenevery. Dňa 1. októbra 2010 bola uzavretá zmluva o prenájme priestorov na D. ulici v L. a tieto priestory boli riadne prenajaté a využívané v rámci schváleného projektu. Výdavky na tento účel boli riadne schválené v rámci Zmluvy o NFP a pôvodne určené na prenájom. Pôvodný účel sa žiadnym spôsobom nezmenil, nakoľko bolo preukázané, že školenia sa v predmetných priestoroch konali. Výdavky boli vynaložené v súlade so schváleným rozpočtom. Tieto skutočnosti vrhajú pochybnosť na naplnenie objektívnej stránky stíhaného trestného činu. Je zároveň potrebné poukázať na skutočnosť, že najskôr musela byť zriadená kancelária RZPSI v zmysle schváleného projektu, prenajaté priestory a až následne mohli byť realizované školenia. Keby Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny malo výhrady k vynaloženým výdavkom, tieto by bolo možné považovať len za neefektívne vynaložené, kde poskytovateľ podľa Systému riadenia štrukturálnych fondov pozná inštitút krátenia vynaložených výdavkov, žiadosti o nápravu a pod. Ak faktúrami uplatnené sumy predstavovali výdavky skutočne vynaložené na nákup technického a materiálneho vybavenia školení, vrátane prenájmu priestorov, prostriedky boli použité na účel vopred dohodnutý (pôvodne určený), teda nemohlo dôjsť k sprenevere. Súdu prvého stupňa sa nepodarilo odstrániť rozpory ohľadom škody, ktoré mu vytykal odvolací súd vo svojom uznesení a dostatočne nevysvetlil svoje úvahy týkajúce sa príčinného vzťahu medzi konaním obžalovaného a vznikom deklarovanej škody. Súd prvého stupňa sa nevenoval ani otázke na aký účel mali byť finančné prostriedky zo strany obžalovaného použité, v rozpore s deklarovaným názorom odvolacieho súdu iba konštatoval, že táto otázka je vo vzťahu k tomuto trestnému činu irelevantná. Podľa názoru obžalovaného bolo porušené jeho právo na obhajobu, ktoré naďalej spočíva v tom, že v rozsudku absentuje riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie rozhodnutia, ktoré má dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na rozhodujúce argumenty obhajoby. Prvostupňový súd sa nedostatočne resp. nesprávne vysporiadal s otázkou tzv. materiálneho korektívu a aplikáciou princípu ultima ratio. Obžalovaný nesúhlasí ani s tvrdením, že sa svojím konaním snažil získať majetkový prospech. V konaní bolo preukázané, že prostriedky boli použité na zakúpenie materiálneho zabezpečenia kancelárie a na prenájom školiacej miestnosti. Všetky veci sa v priestoroch kancelárie A. nachádzajú, čo potvrdila aj kontrola. Obžalovaný nie je majiteľom prenajímaných priestorov, nikdy si nevyúčtoval žiadnu odmenu za lektorskú činnosť. Napadnutý rozsudok preto považuje za arbitrárny a zároveň nepreskúmateľný. Prvostupňový súd sa dôsledne neriadil právnym názorom a odporúčaniami odvolacieho súdu a preto obžalovaný navrhuje, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a spod obžaloby ho oslobodil alebo rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

V súlade s ustanovením § 314 Trestného poriadku prvostupňový súd odvolanie obžalovaného doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o odvolaní priamo dotknuté (č. l. 534). Žiadna zo strán však možnosť vyjadriť sa nevyužila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 315 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o odvolaní skúmal procesné podmienky pre podanie tohto opravného prostriedku a zistil, že odvolanie obžalovaného je prípustné (§ 306 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, v zákonom stanovenej lehote a na zákonom určenom mieste (§ 309 ods. 1 Trestného poriadku). Následne po zistení, že nie je dôvod na postup podľa § 316 Trestného poriadku preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku

zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, majú na zreteli, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, možno prihliadnuť len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné vo vzťahu k výroku o náhrade škody.

Najvyšší súd úvodom považuje za potrebné uviesť, že v predmetnej veci už v minulosti rozhodol uznesením z 31. januára 2018, sp. zn. 4To/8/2015, ktorým na podklade odvolania obžalovaného zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) , písm. d) Trestného poriadku napadnutý rozsudok v celom rozsahu. Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu vyplývajú nasledovné kľúčové právne úvahy, ktorými sa pri vydaní citovaného rozhodnutia spravoval:

- Z výpovede svedka JUDr. Q. R. na hlavnom pojednávaní 30. marca 2015 vyplýva, že sporné prezenčné listiny poskytovateľovi nepredložil obžalovaný, ale svedok Mgr. B. T. v pozícii nového štatutárneho orgánu združenia. Táto skutočnosť je preukázaná aj Správou z kontroly na mieste z 1. marca 2012 vykonanej zamestnancami poškodeného, v rámci ktorej boli zistené a konštatované nedostatky prezenčných listín predložených uvedeným svedkom.

- Napriek tomu, že výrok o vine obžalovaného prvostupňový súd založil práve na tomto listinnom dôkaze, svedok Mgr. B. T. nebol vypočutý ku skutočnosti, akým spôsobom sa k prezenčným listinám dostal, ako ich zabezpečil, či mu tieto poskytol obžalovaný a ak áno, kedy a za akých okolností a ktoré z nich (menovite) vykazovali vytýkané nedostatky.

- Rovnako nebolo predmetom dokazovania, o aké prezenčné listiny išlo pri kontrole z 18. júla 2011, ktoré podľa všetkého boli správne. Napriek evidentnej potrebe ozrejmenia tejto otázky a zjavnému významu tohto dôkazu, pre ktorý bol osobný výsluch svedka na hlavnom pojednávaní potrebný, prvostupňový súd ho za taký nepovažoval a po súhlasoch prokurátora a obžalovaného jeho výpoveď z prípravného konania (č. l. 160 - 163, III. zväzok), z ktorej tieto skutočnosti zrejme nie sú, na hlavnom pojednávaní iba prečítal.

- Prvostupňový súd sa nevysporiadal s tým, či takéto konanie obžalovaného viedlo (a vôbec mohlo viesť) k následku, t. j. či svojím konaním obžalovaný umožnil spôsobenie sprenevery, teda neoprávnené odčerpanie prostriedkov.

- Doposiaľ nebol preukázaný ani úmysel (subjektívna stránka) obžalovaného, či už vo vzťahu ku konaniu alebo k jeho následku vrátane spôsobenej škody.

- Pokiaľ ide o samotný pojem nesprávny doklad, zo znenia skutkovej vety ani z napadnutého rozsudku nie je jednoznačné, či nesprávnym dokladom mali byť len prezenčné listiny alebo aj príkazná zmluva, ktorá mala byť navyše opatrená sfaľovaným podpisom Doc. PhDr. Tibora Lorana, PhD.

- Pokiaľ ide o výšku škody, v skutkovej vete obžaloby prokurátor uvádza sumu 7 761,09 eur predstavujúcu priame výdavky na školenia (zodpovedá sumám príslušných faktúr) s tým, že spôsobená škoda v konečnej výške bola v skutkovej vete vyčíslená už len sumou 7 373,04 eur (pozostávajúcou z 6 267,08 eur zodpovedajúcou prostriedkom z Európskeho sociálneho fondu a z 1 105,96 eur zodpovedajúcou prostriedkom poskytnutým zo štátneho rozpočtu). V napadnutom rozsudku skutková veta bola v tejto časti pozmenená a škoda pôvodne vyčíslená sumou 7 373,04 eur mala predstavovať už sumu 7 761,09 eur (6 596,93 eur z Európskeho sociálneho fondu a 1 164,16 eur zo štátneho rozpočtu). Zo sumarizácie žiadostí o platbu (č. l. 294, I. zväzok) pritom vyplýva, že k 1. marcu 2012 bola vyplatená len suma dvakrát po 466,18 eur, čo nezodpovedá ani sume uplatnenej poškodeným, ani škode uvádzanej v skutkovej vete obžaloby či napadnutého rozhodnutia. Navyše, pokiaľ ide o reálne vyplatené sumy zo strany poškodeného, odvolací súd zistil, že fakturované výdavky (identifikované v skutkovej vete rozhodnutia ako položky uplatnené jednotlivými faktúrami) boli zo strany poškodeného krátené a neboli vyplatené v sume, na aké boli faktúry vystavené. Výsledná suma, ktorá bola na základe žiadostí o

platbu reálne vyplatená zo strany poškodeného, po prepočítaní predstavuje 3 676,35 eur (924,59 eur + 999,60 eur + 819,80 eur + 2 x 466,18 eur). Uvedenú nezrovnalosť si súd prvého stupňa nevšimol, preto sa ňou nezaoberal a táto nebola ani predmetom dokazovania v rámci výsluchu poškodeného.

Znaky skutkovej podstaty trestného činu subvenčného podvodu mal obžalovaný naplniť tým, že vylákal príspevok zo štátneho rozpočtu, ktorého poskytnutie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňal, a to tým, že poškodeného uviedol do omylu v otázke ich splnenia. Ani v tomto prípade však nie je zrejmé, z čoho súd prvého stupňa vychádzal, ak mal za to, že objektívna a subjektívna stránka tohto trestného činu bola naplnená. Zo skutkovej vety ani z napadnutého rozsudku nevyplýva, podmienky ktorého všeobecne záväzného predpisu neboli splnené a poškodený bol uvedený do omylu v otázke ich splnenia.

V rámci realizačnej fázy projektu bola podaná žiadosť o jeho pozastavenie a tejto žiadosti nebolo zo strany poškodeného (poskytovateľa) vyhovené. Toto podstatné tvrdenie obžalovaného však nebolo predmetom úvah súdu a tento sa s ním nijako nevysporiadal.

Konanie na súde prvého stupňa po zrušení rozsudku.

Špecializovaný trestný súd rešpektujúc záväzný právny názor odvolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí po doplnenom dokazovaní opätovne vo veci rozhodol 23. apríla 2018. V odôvodnení napadnutého rozsudku prvostupňový súd v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku uviedol právne úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení jednotlivých dôkazov. Z odôvodnenia je tiež zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou obžalovaného a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny. Pri tomto sa dostatočne zaoberal hodnotením výpovedí obžalovaného PaedDr. N. I., PhD., výpovedí svedkov a listinnými dôkazmi. Obžalovaný PaedDr. I., PhD. v žiadostiach o platbu deklaroval aktivitu, ktorá vôbec nebola vykonaná. Bolo to v čase, keď on konal za prijímateľa prostriedkov, ako to vyplýva napr. z príkaznej zmluvy, zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku a jej dodatkov. Mgr. B. T. konal až po podpise dodatku dňa 4. januára 2012, teda v čase dávno po rozhodnom období od októbra 2010 do marca 2011, kedy sa mali školenia uskutočniť. Tento svedok vo svojej výpovedi uviedol okrem iného, že doc. H. (jeho vedúci) vyslovil nedôveru obžalovanému s tým, že sa nespĺnili podmienky pôvodného zámeru a podal trestné oznámenie. Svedok sa s prezenčnými listinami zo školení neoboznámil, priamo od kontrolórov však počul, že sú v nich nedostatky. Poukázal na tvrdenie manažérky Ing. G., že počas kontroly v čase školenia na D. ulici sa tam nikto nenachádzal, teda sa nerealizovalo. Svedok JUDr. Q. R. (zástupca poškodeného MPSV a R SR) na hlavnom pojednávaní sa vyjadroval k zoznamu žiadostí o platbu a zoznamu deklarovaných výdavkov, predložil rozpis platieb projektu. Poškodený škodu uplatnil z dôvodu odstúpenia od zmluvy (9. novembra 2012) vo výške 24 147,02 eur v režime civilného práva. Svedok Mgr. Doc. PhDr. F. M., PhD. po nahliadnutí do prezenčných listín uviedol, že podpisy na nich sú jeho a podpísal ich dopredu. Na predmetných školeniach však nebol. Podpis na príkaznej zmluve je jeho. V rámci príkaznej zmluvy fyzicky neprednášal, „lebo neboli finančné prostriedky“. Ohľadne podpisovania prezenčných listín, účasti na školeniach a prednášajúcich lektorov boli vypočutí svedkovia: N. L., C. M., E. E., B. R., G. D., C. G., G. W., L. I., G. L., Q. F., D. D., K.Y., O. R..

Po takto vykonanom dokazovaní prvostupňový súd dospel k jednoznačnému záveru, že predmetné školenia sa buď vôbec neuskutočnili, alebo ich viedol obžalovaný Dr. N. I.. Doc. F. M. bol v tomto smere úplne pasívny. Podstatné bolo, že obžalovaný v žiadostiach o platbu deklaroval aktivitu, ktorá vôbec nebola vykonaná. Žiadateľ (obžalovaný) splnil všetky formálne podmienky na to, aby bol oprávneným prijímateľom nenávratného finančného príspevku. Na základe jednotlivých žiadostí o platbu boli vyfakturované a vyplatené finančné prostriedky za prenájom priestorov a nákup technického a materiálneho zariadenia vyšpecifikovaného v skutku - toto sa malo zabezpečiť za účelom vykonania školení vedených lektorom Doc. M..

Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia ďalej vyplýva, že nebolo preukázané spáchanie prečinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Trestného zákona, pretože sa nepotvrdil podvodný úmysel

vylákať celú sumu vo výške 24 147,02 eur. Časť projektu sa realizovala a k sprenevere došlo len v časti prostriedkov Európskych spoločenstiev nezrealizovaných školení. Na základe toho bol skutok modifikovaný a tzv. škoda znížená o 15 %, ktoré zodpovedajú prostriedkom zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Taktiež sa preukázalo, že podpisy Doc. M. neboli sfaľované, ale pravé.

Konanie na odvolacom súde.

Na verejnom zasadnutí konanom na Najvyššom súde Slovenskej republiky 20. marca 2019 obžalovaný zotrval na podanom odvolaní.

Obžalovaný namietal, že sa dvakrát v rámci realizačnej fázy projektu snažil o pozastavenie projektu podaním žiadosti, avšak tejto žiadosti nebolo zo strany poskytovateľa vyhovené. Odvolací súd v tomto smere doplnil dokazovanie a požiadal poškodeného i obžalovaného o poskytnutie predmetných žiadostí. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky podaním doručeným najvyššiemu súdu 11. februára 2019 zaslalo kópie požadovaných dokladov a nadväzujúcu komunikáciu s obžalovaným. Z predložených listinných dôkazov je možné zistiť, že predmetné žiadosti obžalovaného o pozastavenie projektu R. adresované Fondu sociálneho rozvoja SORO pre OP ZaSI Bratislava sú zo 7. júna 2011 a 19. mája 2011. Poškodený správne podotkol, že obe žiadosti obžalovaný podal až po kontrole na mieste vykonanej 11. mája 2011, ktorou boli zistené závažné nedostatky, a to nedodržanie záväzkov vyplývajúcich z vecnej a časovej realizácie aktivít projektu a nesplnenie povinností, ktoré prijímateľovi vyplývajú zo zmluvy, čo predstavuje podstatné porušenie zmluvných podmienok podľa čl. 9 ods. 2.4. písm. d), h) Všeobecných zmluvných podmienok k Zmluve o poskytnutí NFP. Podľa názoru poškodeného je nesporné, že predmetné žiadosti o pozastavenie projektu nemajú žiadny právny význam vo vzťahu k subjektívnej stránke trestného činu, ktorý sa kladie obžalovanému za vinu.

Obžalovaný na verejnom zasadnutí namietal, že na kontrolou zistené nedostatky reagovali až po vykonaní kontroly, ale reagovali štandardnými postupmi do 10 dní. Zistené nedostatky však nevedeli v určených lehotách odstrániť a preto požiadali o pozastavenie projektu. Obžalovaný sa snažil veci riešiť osobne, a preto sa stretol s pani G., gen. riaditeľom T. a riaditeľom W. a hľadali cestu ako veci spracovať. Následne vykonaná kontrola nekonštatovala, že by nedostatky neboli odstránené, ale zistila iné nedostatky. Podklady posielali dodatočne (sú založené v spise). Podľa názoru obžalovaného finančné prostriedky neboli hradené z prostriedkov európskeho sociálneho fondu, ale len z prostriedkov neziskovej organizácie, preto nedošlo k poškodzovaniu záujmov Európskych spoločenstiev. Čo sa týka otázky sídla, samosprávny kraj sídli vo viacerých budovách mesta Košice.

Vzhľadom k tomu, že na skutkové zistenia konania obžalovaného sa podrobne a dostatočne presvedčivo poukazuje v odôvodnení napadnutého rozsudku a odvolací súd nemá o nich pochybnosti, si úvahy a závery prvostupňového súdu v celom rozsahu osvojuje a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Aj podľa názoru najvyššieho súdu sa predmetný skutok stal tak, ako to správne zistil a ustálil prvostupňový súd na základe vykonaného dokazovania.

V prvom rade je potrebné poukázať na to, že ustanovenia o poškodzovaní finančných záujmov Európskych spoločenstiev ochraňujú finančné záujmy Európskej únie. Ich základným účelom je pôsobiť preventívne proti neoprávnenému scudzeniu zdrojov, ktoré sú Slovenskej republike poskytované v súvislosti s jej vstupom do Európskej únie a jej následnému rozvoju. Slovenská republika zastúpená príslušnými výkonnými orgánmi je v danom prípade iba správcom prostriedkov poskytovaných Európskou úniou a je v súlade s príslušnými dohovormi Európskej únie zodpovedná za ochranu týchto prostriedkov, ktorá sa realizuje aj trestným postihom osôb, ktoré prostriedky získajú, resp. užívajú v rozpore s príslušnými zákonnými ustanoveniami.

Niet pochyb o tom, že po zaslaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok dňa 21. decembra 2009 bola podpísaná Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku číslo XXX/XXXX.-X./V dňa 21. júna 2010 v L. s následnými dodatkami (ďalej len Zmluva o NFP) Ministerstvom práce, sociálnych vecí

a rodiny SR za poskytovateľa v zastúpení Fondom sociálneho rozvoja na jednej strane a prijímateľom A. Q. D. E. B. - V. zastúpený konateľom PaedDr. N. I. PhD. na strane druhej. Predmetom Zmluvy o NFP bola úprava zmluvných podmienok, práv a povinností medzi poskytovateľom a prijímateľom pri poskytnutí nenávratného finančného príspevku zo strany poskytovateľa prijímateľovi na realizáciu aktivít projektu „R. E. V.“, miesto realizácie L. v celkovej výške 95 317,20 eur. Zo strany prijímateľa však došlo k porušeniu bodu 3.1 Zmluvy o NFP, čl. 9 ods. 2, 4 písm. h) Všeobecných zmluvných podmienok k Zmluve o poskytnutí NFP a § 19 ods. 3 zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy predložením nesprávnych dokladov a použitím prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločností na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožnenie spôsobenia sprenevery. Uvedeným činom bola spôsobená škoda vo výške najmenej 6 596,93 eur zodpovedajúca 85 % poskytnutej z Európskeho sociálneho fondu.

K trestnému činu poškodzovaniu finančných záujmov Európskych spoločností a k argumentom obhajoby najvyšší súd poznamenáva:

Trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 Trestného zákona v základnej skutkovej podstate (ods. 1) obsahuje pojmy, ktoré uvádza ako podmienky trestnej zodpovednosti s tým, že tieto pojmy majú povahu normatívneho znaku skutkovej podstaty trestného činu. Trestný zákon sa v tomto smere nedovoľáva žiadnym štandardným spôsobom (odkazom, či blanketom) žiadneho z mimotrestných prameňov Európskeho práva, naopak z toho prameňa pojmy všeobecný rozpočet Európskych spoločností, rozpočet spravovaný Európskymi spoločnosťami, alebo v zastúpení Európskych spoločností preberá Trestný zákon bez ďalšieho. To má význam pre páchatel'ov negatívny právny omyl o týchto znakoch, pretože ten sa považuje podľa zásad platných pre negatívny právny omyl skutkový. S ohľadom na to je tento trestný čin v základnej skutkovej podstate deliktom úmyselným, trestná zodpovednosť by v prípade uvedeného omylu neprichádzala do úvahy.

Trestným činom podľa § 261 Trestného zákona (ale aj podľa § 262 a § 263 Trestného zákona) sa poskytuje ochrana pred „spreneverou“ eurofondov, alebo pred protiprávnym zadržaním prostriedkov z rozpočtov Európskych spoločností.

Vyššie označený trestný čin je dokonaný v základnej skutkovej podstate - ods. 1 už v okamihu, keď páchatel' tam opísaným konaním prinajmenšom vytvorí možnosť (umožní), aby nastal poruchový následok (spôsobenie sprenevery, protiprávne zadržanie prostriedkov). Pri tomto trestnom čine sa nevyžaduje v základnej skutkovej podstate vznik škody v pravom slova zmysle, ale sa vyžaduje umožnenie vzniku škodlivého následku (sprenevera, zadržanie). Spreneveru v zmysle § 261 Trestného zákona nemožno stotožňovať so spreneverou podľa § 213 Trestného zákona, pretože pri trestnom čine podľa § 261 Trestného zákona nejde o zverenú vec, ale v podstate o refundáciu vynaložených nákladov.

Objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona obsahuje tri alternatívne uvedené druhy konaní a to:

- použitie alebo predloženie falšovaného, nesprávneho alebo neúplného výkazu, resp. dokladu,
 - neposkytnutie povinných údajov,
 - použitie prostriedkov zo všeobecného rozpočtu ES (EÚ), z rozpočtu spravovaného ES (EÚ), alebo v zastúpení ES (EÚ) na iný, ako pôvodne určený účel
- a dva rôzne následky, ktoré páchatel' môže takým konaním (či už niektorým z nich samostatne alebo prípadne tiež viacerými) spôsobiť, a to jednak umožnenie spôsobenia sprenevery a jednak umožnenie protiprávneho zadržania prostriedkov z uvedeného rozpočtu.

Na trestnú zodpovednosť za trestný čin podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona postačí samotné použitie alebo predloženie falšovaného, nesprávneho alebo neúplného výkazu resp. dokladu, neposkytnutie povinných údajov, použitie prostriedkov zo všeobecného rozpočtu ES (EÚ), z rozpočtu spravovaného ES (EÚ), alebo v zastúpení ES (EÚ) na iný, ako pôvodne určený účel bez toho, aby došlo k dôsledkom z toho hroziacim, teda k „sprenevere“, či protiprávnemu zadržaniu prostriedkov z uvedených rozpočtov. Základná skutková podstata má teda povahu ohrozovacieho trestného činu, a ten je dokonaný už v

okamihu, kedy páchatel' opísaným konaním vytvorí podmienky pre vznik uvedených alternatívnych následkov (aj samostatne). Konanie páchatel'a, uvedené vyššie v troch alternatívach, musí byť spôsobilé vyvolať hrozbu vzniku „sprenevery“, resp. hrozbu „protiprávneho zadržania...“, teda - slovami zákona umožniť spôsobenie tohto škodlivého následku. Jeho spôsobenie nie je znakom základnej skutkovej podstaty, pokiaľ však nastane, môže ísť v závislosti na výške spôsobenej škody o okolnosť podmieňujúcu použitie vyššej trestnej sadzby (v danom prípade § 261 ods. 2 Trestného zákona).

V posudzovanej veci obžalovaný naplnil objektívnu stránku tohto trestného činu konaním zodpovedajúcim prvej a tretej alternatíve, a to spôsobom konkretizovaným a opísaným v skutkovej vete rozsudku Špecializovaného trestného súdu.

Žiada sa dodať, že v zmysle čl. 1 ods. 1 písm. a) a písm. b) Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (ďalej len „Dohovor“) sa poškodením finančných záujmov Európskej únie rozumie

- a) v súvislosti s výdavkami každý úmyselný čin, alebo opomenutie súvisiace
 - s používaním alebo predkladaním nepravých, nesprávnych alebo neúplných výkazov, alebo dokumentov, ktoré majú za následok odcudzenie, alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, alebo z rozpočtov spravovaných Európskym spoločenstvom, alebo v ich mene
 - s nezverejnením informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, ktoré má rovnaký účinok
 - s nesprávnym použitím týchto finančných prostriedkov na iné účely ako sú tie, na ktoré boli vyčlenené
 - b) v súvislosti s príjmami každý úmyselný čin, alebo opomenutie súvisiace
 - s používaním, alebo predkladaním nepravdivých, nesprávnych alebo neúplných výkazov, alebo dokumentov, ktoré majú za následok nezákonný úbytok prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, alebo z rozpočtov spravovaných Európskym spoločenstvom, alebo v ich mene
 - s nezverejnením informácie o rozpore s konkrétnou povinnosťou, ktoré má rovnaký účinok
 - s nesprávnym použitím právoplatne nadobudnutého zisku, ktorý má rovnaký účinok.
- S ohľadom na uvedené odvolací súd poznamenáva, že pojem „použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev“ v § 261 ods. 1 Trestného zákona je vyjadrením tzv. zdieľaného hospodárenia, v rámci ktorého, Európska komisia zveruje riadenie programov krajinám Európskej únie tak, ako v predmetnej veci, prostredníctvom sociálneho fondu.

To, že sa finančné prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev v zmysle zák. č. 523/2004 Z. z. stávajú formálne prostriedkami štátneho rozpočtu Slovenskej republiky nemiň materiálne a ani fakticky ich pôvod, pretože vždy sú zverené Slovenskej republike - poskytnuté na konkrétny účel a možno ich použiť len v súlade s vopred dohodnutými pravidlami. Preto nie je pre naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona rozhodné, aký majú tieto finančné prostriedky formálny status podľa zák. č. 523/2004 Z. z., ale podstatný je ich skutočný pôvod, pričom správa týchto prostriedkov (faktické, reálne nakladanie s nimi) musí logicky podliehať kompetentnému vnútroštátnemu orgánu. Tu nemožno prehliadnuť, že Európska komisia finančné prostriedky zveruje do dispozície krajinám Európskej únie (nie prijímateľovi nenávratného finančného príspevku) a preto z hľadiska trestného práva musí byť zabezpečená ochrana proti zneužitiu týchto prostriedkov tak, ako to predkladá Dohovor a jeho implementácia do Trestného poriadku prostredníctvom ustanovení § 261 až 263 Trestného zákona.

Páchatel'om (subjektom) trestného činu podľa § 261 Trestného zákona môže byť ktorákoľvek trestne zodpovedná osoba, spĺňajúca náležitosti veku (§ 22 Trestného zákona) - dovŕšenie 14 roku svojho veku a pričetnosť (§ 23 Trestného zákona) a taktiež právnická osoba (§ 3 Zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb) to znamená, že ide o tzv. všeobecný subjekt skutkovej podstaty trestného činu. Páchatel' nemusí mať špeciálne vlastnosti ako je to napr. pri trestnom čine podľa § 262 Trestného zákona (špeciálny subjekt). Páchatel'om trestného činu podľa § 261 Trestného zákona nemusí byť vždy a nevyhnutne len žiadateľ (prijemca) nenávratného finančného príspevku pochádzajúceho z rozpočtu

Európskych spoločenstiev, ale môže ísť aj o ktorúkoľvek inú osobu, na tomto procese participujúcu. Nepochybne takou osobou môže byť aj subdodávateľ žiadateľa o nenávratný finančný príspevok ak koná spôsobom naplňujúcim objektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu podľa § 261 Trestného zákona.

V predmetnej veci to bol práve obžalovaný PaedDr. I., PhD., ktorý v žiadostiach o platbu deklaroval aktivitu, ktorá vôbec nebola vykonaná s úplnou bezpečnou a nespochybniteľnou vedomosťou, že tvorí súčasť žiadosti o nenávratný finančný príspevok, na základe čoho boli zálohové platby zúčtované. Bolo to v čase, keď obžalovaný I. konal za prijímateľa (prikazná zmluva, zmluva o NFP a jej dodatky). Mgr. B. T. konal až po podpise dodatku dňa 4. januára 2012, teda nie v čase, kedy sa mali uskutočňovať školenia. Obžalovaný zabezpečoval tieto nesprávne dokumenty (dával ich podpisovať študentom) na preukazovanie (fiktívnych) činností, ktoré neboli vykonané vôbec, alebo boli vykonané v rozpore s dohodnutými pravidlami a podmienkami. V tomto prípade nie je podstatné, že prezenčné listiny zo školení on osobne kontrole nepredložil (už nebol štatutárom), ale ich predložil Mgr. T..

Nesprávny je taký výkaz, alebo doklad, ktorý nezodpovedá skutočnostiam na základe ktorých majú byť poskytnuté príspevky z rozpočtov Európskej únie, pretože údaje v ňom sú nepravdivé, skreslené, prispôbené požadovaným kritériám.

V posudzovanej veci to boli prezenčné listiny, ktoré deklarovali aktivitu, ku ktorej nedošlo. Tieto boli študentami vopred podpisované. Niektorí študenti sa ani na prednáškach v L. nezúčastnili, a keď sa zúčastnili, prednášky boli na inú tému. Neprednášal Doc. M., hoci podpisy na prezenčných listinách sú jeho. Tieto podpísal svedok vopred. Svedok podpísal aj prikaznú zmluvu.

Neúplný výkaz, alebo doklad je taký doklad, v ktorom úmyselne žiadateľ prostriedkov z rozpočtov Európskej únie neuvedie také pravdivé, alebo negatívne údaje, ktoré by poskytnutie takýchto prostriedkov spochybňovali, alebo sťažovali.

Zo správy Fondu sociálneho rozvoja z kontroly na mieste (č. l. 25 - 28), vykonaná 1. marca 2012 vyplýva, že na šiestich prezenčných listinách chýbali údaje o mieste a dátume konania, trvania aktivity, údaje o cieľovej skupine, meno lektora a podpis lektora modrým perom. Pri deviatich prezenčných listinách sa zistilo, že ide o kópie z predchádzajúcich prezenčných listín, dopísané modrým perom údaje, ktoré neboli vypísané v origináloch prezenčných listín. Jedna prezenčná listina bola zrejme v origináli s riadne vyplnenými položkami. Konštatovalo sa, že prijímateľ poskytoval nepravdivé a zavádzajúce informácie tým, že predložil prezenčné listiny vyrobené kopírovaním a dopisovaním údajov. Nebola predložená účtovná operatívna evidencia s výnimkou peňažného denníka a pokladničnej knihy za rok 2010, v ktorých nie je dodržaná časová následnosť zápisov účtovných úkonov. Prijímateľ nepredložil účtovnú uzávierku a peňažný denník za rok 2011. Na základe toho nebolo možné deklarované výdavky považovať za oprávnené. Zo správy o kontrole vykonanej 11. mája 2011 (č. l. 29 - 32) vyplýva, že prijímateľ pri kontrole na mieste nevykonával činnosti uvedené v harmonograme pre nasledujúce monitorovacie obdobie a neinformoval o tom FSR. Zástupcovia prijímateľa neboli zastihnutí na mieste a nenachádzali sa ani v L..

Pojem „použiť“ je synonymicky vyjadrený ako dať, pridať niečo ako užitočné, potrebné, nevyhnutné pri realizácii istého cieľa a predložiť ako, položiť pred niekoho na vybratie, posúdenie, rozhodnutie, na zaujatie stanoviska. Tieto pojmy v aplikačnej praxi nespôsobujú závažnejší problém a zaužívaným je pojem „predložiť“.

K pojmu „použije prostriedky na iný účel, ako boli pôvodne určené“ je možné poznamenať, že ide o situácie, keď prijímateľ (v tomto prípade obžalovaný) nenávratný finančný príspevok aspoň sčasti nepoužil na deklarovaný projekt, ale na iný účel.

Podmienky použitia príspevku zo štátneho rozpočtu upravuje všeobecne záväzný právny predpis, ktorým v tejto súvislosti je Zákon č. 523/2004 Z. z. Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného

prostriedku z 21. júna 2010 bola (ako sa uvádza v jej úvode) uzavretá okrem iného podľa § 20 ods. 2 Zák. č. 523/2004 Z. z. v zmysle ktorého sa z výdavkov podľa § 8 ods. 3 (ide o výdavky rozpočtované v štátnom rozpočte, pričom tieto v súlade s daným ustanovením tvoria tak účelovo určené prostriedky Európskej únie, ako i prostriedky štátneho rozpočtu určené na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie - rozpočtované sú v rovnakej kapitole) konečnému prijímateľovi poskytujú prostriedky prostredníctvom príslušného orgánu štátnej správy, na základe podmienok určených v zmluve uzatvorenej s konečným prijímateľom.

Citované zákonné ustanovenie teda priamo odkazuje na zmluvu, ktorá má upraviť konkrétne podmienky poskytnutia a teda aj použitie verejných prostriedkov [viď. k tomu § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z.] konečnému prijímateľovi.

Ak ide o posudzovanú vec, skutková veta v súlade s uvedeným potom obsahuje všetky relevantné skutkové okolnosti, keď správne odkazuje na Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku uzavretú Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny ako príslušným štátnym orgánom sprostredkujúcim príspevok na jednej strane a A. Q. D. E. B. - V. n.o. ako prijímateľom príspevku na druhej strane, ktorej neoddeliteľnou súčasťou bol projekt aj spolu so schváleným rozpočtom. Pri hospodárení s prostriedkami, ktoré boli následne refundované z dotknutých verejných zdrojov bolo teda nevyhnutné sa dôsledne riadiť v uzavretej zmluve (vopred) ustanovenými podmienkami a pravidlami.

Nadväzujúc na vyššie uvedené je potrebné poukázať i na ďalšie ustanovenia zákona č. 523/2004 Z. z. a síce § 31, ktorý v odseku 1 definuje ako porušenie finančnej disciplíny okrem iného poskytnutie, alebo použitie verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom - písm. a); nehospodárne, neefektívne a neúčinné vynakladanie verejných prostriedkov, písm. j); nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami - písm. k); resp. porušenie pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté - písm. n).

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na zápisnice z vykonaných kontrol.

Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že všetky poskytnuté verejné prostriedky sa poskytujú a použijú na základe vopred určených podmienok, najmä môžu byť ich prijímateľom použité len na účel vopred určený (a vecne špecifikovaný) orgánom, ktorý rozhodol o poskytnutí prostriedkov. V opačnom prípade dôjde k porušeniu finančnej disciplíny.

Uvedená dispozičná viazanosť a disciplína, sa v súlade s účelom dotknutého ustanovenia týka aj možnosti ako poskytnutia, tak aj prijatia refundácie z verejných zdrojov, ak na základe vopred určených podmienok boli prostriedky (neskorším) prijímateľom refundácie vynaložené predbežne; prijatie dodatočnej úhrady je v takom prípade použitím verejných prostriedkov.

Odpoveď na námietky odvolateľa, čo sú oprávnené a neoprávnené výdavky dáva „Výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok OP za E. pre novovznikajúce G. (č. l. 140 - 142)”.

Oprávnenými výdavkami sú:

- . vynaložené na realizáciu projektu, ktorý bol podaný ako súčasť schválenej žiadosti o nenávratný finančný príspevok (NFP);
- . sú realizované na oprávnenom území
- . sú podložené účtovnými záznamami a dokladmi, ktoré sú riadne evidované v účtovníctve prijímateľa v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a podmienkami definovanými Zmluvou o poskytnutí NFP;
- . sú primerané, t. j. zodpovedajú obvyklým cenám v danom mieste a čase;
- . sú vynaložené v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi;
- . splňajú podmienky hospodárnosti (minimalizácia výdavkov pri rešpektovaní cieľov projektu), efektívnosti (maximalizácia pomeru medzi vstupom a výstupom projektu), účelnosti (nevyhnutnosť pre

realizáciu aktivít projektu a priama väzba na ne) a účinnosti (vzťah medzi plánovaným výsledkom činnosti a skutočným výsledkom činnosti vzhľadom na použité verejné prostriedky);
. vznikli prijímateľovi najskôr v deň podpisu zmluvy o poskytnutí NFP.

Neoprávnenými výdavkami sú:

- . úroky z dlhov
- . vratná daň z pridanej hodnoty;
- . nákup nábytku, vybavenia, dopravných prostriedkov, infraštruktúry, nehnuteľností a pozemkov; v prípade rozhodnutia SORO sú tieto výdavky projektu oprávnené v súlade s čl. 34 Nariadenia Rady ES 1083/2006 za predpokladu, že sú potrebné na uspokojivé vykonávanie projektu a sú s ním priamo spojené, maximálne do výšky 15 % rozpočtu projektu . V zmysle stanoviska DG EMPLOYMENT č. EMPL/B/2D (2007) 5573 je možné z prostriedkov ESF financovať také vybavenie (zariadenie), ktoré sa bežne účtuje pri jeho obstaraní do výdavkov priamo do spotreby;
- . nepriame výdavky, ktoré prekročia 20 % celkových oprávnených priamych výdavkov na projekt.

Okrem toho sú neoprávnenými výdavkami najmä:

- . výdavky bez priameho vzťahu k projektu;
- . výdavky, ktoré nie sú nevyhnutné k dosiahnutiu cieľov projektu;
- . výdavky, ktoré sú zo strany prijímateľa nedostatočne odôvodnené a preukázané;
- . výdavky, ktoré prijímateľ dobrovoľne vynakladá na účely projektu t. j. vynaložené nad rozsah povinného spolufinancovania;
- . výdavky, ktoré nie sú v súlade so schváleným rozpočtom projektu;
- . výdavky, ktoré boli vynaložené pred dňom podpisu zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku;
- . výdavky na aktivity realizované na území mimo oprávneného miesta realizácie projektu;
- . výdavky sankčného charakteru vrátane súvisiacich výdavkov (pokuty, penále, vrátane zmluvných, výdavky na trovy konania a pod.);
- . mimoriadne náklady (napr. manká a škody);
- . výdavky, ktoré sú vo výzve, prípadne v Príručke pre žiadateľa o NFP definované ako neoprávnené;
- . výdavky, ktoré nie sú v účtovníctve jednoznačne označené ako výdavky súvisiace s realizovaným projektom.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na správy z vykonaných kontrol.

K naplneniu subjektívnej stránky posudzovaného trestného činu odvolací súd odkazuje na zdôvodnenie prvostupňového súdu na str. 12 rozhodnutia a v podrobnostiach sa s ním stotožňuje.

Trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenských podľa § 261 ods. 1 Trestného zákona je trestným činom úmyselným. K naplneniu tejto skutkovej podstaty stačí úmysel nepriamy. V danom prípade však obžalovaný konal v priamom úmysle podľa § 15 písm. a) Trestného zákona, t. z. že chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom. Nedbanlivostné zavinenie vyžaduje trestný čin v zmysle § 263. K námietke obžalovaného, že sa dvakrát snažil o pozastavenie projektu sa odvolací súd vyjadril vyššie. Predmetné žiadosti nemajú žiadny právny význam vo vzťahu k subjektívnej stránke trestného činu, ktorý sa obžalovanému kladie za vinu.

Z judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že v odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené obžalovaným, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných procesnými stranami konania.

K výroku o treste.

Čo sa týka uplatnenia možnosti aplikácie materiálneho korektívu , najvyšší súd uvádza: Ustanovenie § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona je prečinom.

· Podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatelia je jeho závažnosť nepatrná.

· Všeobecne možno konštatovať, že trestné právo a trestno-právnu kvalifikáciu určitého konania ako trestného činu, ktoré má súkromnoprávny základ, je potrebné považovať za ultima ratio, t. j. ako poslednú možnosť, teda krajný právny prostriedok z hľadiska ochrany základných spoločenských hodnôt. V zásade trestné právo nemôže slúžiť ako prostriedok nahradzujúci ochranu práv a právnych záujmov osôb v oblasti súkromnoprávnych vzťahov, kde závisí predovšetkým na individuálnej aktivite osôb, aby si „strážili svoje práva“, ktorým má súdna moc poskytovať ochranu. Je v zásade neprijateľné, aby túto ochranu aktívne preberali orgány činné v trestnom konaní, a tak nahrádzali činnosť súdov v civilnom konaní. Trestné stíhanie nie je namieste, ak sa konanie obvineného alebo už obžalovaného pohybuje výhradne v rovine súkromno-právnych vzťahov. Trestné právo by sa najmä u súkromno-právnych vzťahov (osobitne pri majetkových vzťahoch) malo uplatňovať skutočne len podporne k iným právnym normám, a aj to len v prípadoch zjavných excesov súkromno-právnych vzťahov, pretože trestné právo je nástrojom celkom nevhodným k regulácii súkromno-právnych vzťahov, to znamená že trestnú represiu je možné uplatňovať len následne vedľa iných opatrení, resp. ak iné oprávnenia zlyhali. V posudzovanom prípade však zároveň nemožno prehliadnuť, že čin spáchaný obžalovaným tak, ako ho prvostupňový súd zistil, sa jednoznačne nepohyboval len v rovine občianskoprávnych vzťahov, ale dostal sa už do oblasti trestnoprávnej regulácie. Obžalovaný totiž svojim konaním naplnil všetky základné znaky trestného činu poškodenia finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Podstatné je, že konal spôsobom a za podmienok stanovených Trestným zákonom k tomu, aby ním spáchaný skutok mohol byť posúdený ako trestný čin, za ktorý možno podľa zákona uložiť trest, a preto použitie trestného práva nemožno v danom prípade spochybňovať.

Pokiaľ ide o odvolaním napadnutý výrok o treste, prvostupňový súd správne vychádzal z trestnej sadzby 1 až 5 rokov, zohľadniac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona mu uložil trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby vo výmere jeden rok, ktorý podmenečne odložil na skúšobnú dobu jeden rok.

Pre uloženie peňažného trestu (500 eur) boli tiež splnené zákonné podmienky. Prvostupňový súd pri stanovení konkrétnej výmery zohľadnil všeobecné kritériá v súlade s ust. § 38 Trestného zákona a s prihliadom na osobné a majetkové pomery obžalovaného. Výrok o náhradnom treste odňatia slobody vo výmere jeden mesiac je proporcionálny a vyvážený k výmere peňažného trestu.

K výroku o náhrade škody.

Obžalovaný v odvolaní namietal výpočet spôsobenej škody a nesúhlasil so škodou ako takou. Podľa jeho názoru škoda nebola spôsobená žiadna. V tejto súvislosti obžalovaný poukazoval na priame výdavky na jednotlivé aktivity projektu ako vyplývajú zo Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 182/2010-IZ-5.0/V z 21. júna 2010.

Je nepochybné, že poškodený poskytol obžalovanému ako štatutárnemu orgánu prijímateľa NFP dňa 9. augusta 2010 zálohovú platbu vo výške 24 147,02 eur na základe žiadosti o zálohovú platbu č. 27120130288101. Celá táto platba predstavuje prostriedky EÚ a SR v pomere 85% ku 15 %. Prijímateľ vlastné zdroje vôbec neposkytol, nakoľko projekt ako celok nebol zrealizovaný. Podľa vyjadrenia poškodeného suma 7 761,09 eur bola dostatočne analyzovaná vyšetrovateľom už v uznesení o vznesení obvinenia dňa 20. marca 2014, kde ku každej sume uviedol číslo faktúry, deň použitia finančných prostriedkov a účel, na ktorý boli poskytnuté. Rovnako to bolo uvedené aj v prvostupňovom rozsudku 29. apríla 2015. Uvedené výdavky možno považovať za výdavky použité v rozpore s dohodnutým účelom (teda môžu byť považované za škodu).

K 1. marcu 2012 bola suma vo výške 2x 466,18 eur v zmysle ŽoP č. XXX a XXX zúčtovaná, t. j. použitá na účel v súlade so zmluvou a ostatnými pre prijímateľa záväznými dokumentami v rámci projektu. Táto suma nebola reálne prevedená na účet prijímateľa. Potom, čo došlo k zisteniu, že

nedochádzalo k riadnej realizácii projektu, ani tieto výdavky sa nemohli považovať za oprávnené, a preto bolo namieste vrátenie zálohovej platby v plnom rozsahu.

Pri výpočte výšky škody poškodený považoval za irelevantné použitie súm schválených riadiacim orgánom resp. E. - 924,59 eur na prenájom priestorov (Q. č. XXX), 999,60 eur na multifunkčné zariadenie (Q. č. XXX), 819,80 eur na dataprojektor (Q. č. XXX), 2x 466,18 eur na prenájom D. (Q. č. XXX a XXX). Bolo potrebné vychádzať zo skutočností, že obžalovaný už nakladal s vopred poskytnutými zdrojmi EÚ a ŠR, ktoré v zmysle platných predpisov riadne nezúčtoval.

Suma 7 761,09 eur predstavuje priame výdavky na školenia uplatnené a popísané vo výrokovej časti rozsudku. Prvostupňový súd skutok modifikoval tak, že vypustil § 225 Trestného zákona, pretože dospel k názoru, že obžalovaný skutočne nemal podvodný úmysel vylákať celú túto čiastku. K sprenevere časti prostriedkov z rozpočtu ES došlo až následne nerealizovaním daných seminárov. Uvedená suma sa potom znížila o 15 %, ktorá zodpovedá štátnemu rozpočtu Slovenskej republiky, teda výška výslednej škody je 6 596,93 eur.

Podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 266 eur. Škodou väčšou sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok takej sumy. Značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok takej sumy. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťstonásobok takej sumy.

Výsledná škoda v sume 6 596, 93 zodpovedá kritériám značnej škody, ktorá určila aj právnu kvalifikáciu skutku.

Nevyhnutným predpokladom pre priznanie nároku poškodeného na náhradu škody podľa § 164 písm. a) Trestného poriadku je predovšetkým fakt, že ide o škodu, ktorú je možné v adhéznom konaní podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku uplatniť a priznať. V prejednávanom prípade však o takúto škodu nešlo. Aj keď v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z. sa pomoc a podpora poskytuje prijímateľovi na základe zmluvy uzavretej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, rozhodnutiu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku predchádza konanie o žiadosti podľa § 14 a nasl. zák. č. 528/2008 Z. z. Ide o osobitné správne konanie [na ktoré sa podľa § 12 ods. 6 zák. č. 528/2008 Z. z. až na malé výnimky nevzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok v znení neskorších predpisov), ktoré vedie správny orgán, ktorým je zvyčajne riadiaci orgán pre regionálny operačný program a jeho účastníkom je žiadateľ. Výsledkom tohto konania je individuálny správny akt - rozhodnutie o (ne) schválení žiadosti podľa § 14 ods. 4 zákona č. 528/2008 Z. z., ktoré je od účinnosti novely č. 111/2012 Z. z. v zmysle ods. 18 predmetného ustanovenia vylúčené z rámca súdneho prieskumu. Obdobná situácia je aj v prípade konania o vrátení poskytnutého príspevku, ktoré sa riadi § 24 zákona č. 528/2008 Z. z. v spojení s § 31 ods. 12 zák. č. 523/2004 Z. z. a zákona č. 71/1967 Zb. s naopak, následnou možnosťou súdneho správneho prieskumu. V danom prípade nejde o náhradu škody uplatniteľnú v trestnom konaní, ale de facto o vrátenie protiprávne získaného finančného príspevku. Za takej situácie potom trestný súd, ktorý v adhéznom konaní podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku rozhoduje o civilnoprávnom nároku poškodeného na náhradu škody, nie je oprávnený atrahovať si kompetenciu správneho orgánu a samostatne posudzovať, či (ne) došlo k porušeniu predpisov administratívnoprávnej povahy a či teda je dôvod na vrátenie poskytnutých príspevkov a príp. v akom rozsahu. Úlohou trestného súdu je v týchto prípadoch vyčísl'ovať výšku spôsobenej škody za účelom správnej právnej kvalifikácie skutku, avšak už ďalej nemá kompetenciu (hoci by aj v konaní bola výška škody bez pochybností zistená) rozhodnúť o vrátení poskytnutého nenávratného finančného príspevku. Uvedené platí o to viac, že v týchto prípadoch sa výška skutočnej spôsobenej škody častokrát líši od výšky príspevku, ktorý má byť vrátený (§ 30 ods. 3 zák. č. 523/2004 Z. z.) .

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že rozhodnutiu o nároku poškodeného na náhradu škody v predmetnom trestnom konaní bráni skutočnosť, že nejde o uplatňovanie nároku na náhradu škody, ale osobitného verejnoprávneho nároku na vrátenie poskytnutého nenávratného finančného príspevku, ktorého obsah a rozsah sa riadi príslušnými správnymi predpismi a Zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (obdobne vid' R 31/2017).

Podľa § 256 ods. 3 Trestného poriadku, ak uplatňuje práva poškodeného osoba, ktorej toto právo zrejme nepatrí, vysloví súd uznesením, že túto osobu ako poškodeného na hlavné pojednávanie nepripúšťa. Také rozhodnutie nebráni uplatneniu nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia, mal postupovať Špecializovaný trestný súd, vo vzťahu k (domnelej) poškodenej strane a následne nemal o jej nároku rozhodovať. Toto pochybenie Špecializovaného trestného súdu napravil sám odvolací súd v rámci verejného zasadnutia, keď poškodeného s nárokom na náhradu škody na verejné zasadnutie nepripustil a v rozhodnutí nárok poškodeného na náhradu škody zrušil.

So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti, rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.